

ศศิมา แพร่ประเสริฐ: อุปสงค์ต่อการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย พ.ศ. 2520-2550.
(DEMAND FOR HIGHER EDUCATION IN THAILAND: 1977-2007) อ.ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผศ.ดร.พิเชศ เจษฎาจักร, 111 หน้า

ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเพิ่ม
ศักยภาพในการแข่งขันกับนานาชาติในเวทีเศรษฐกิจโลก การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีส่วนสำคัญใน
การยกระดับทรัพยากรมนุษย์ ดังนั้น รัฐบาลจึงมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษาในระดับอุดมศึกษา
อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม กำลังแรงงานที่มีการศึกษาระดับอุดมศึกษายังมีส่วนค่อนข้างน้อย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อความ
ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของไทยทั้งในระยะสั้นและในระยะยาว โดยพิจารณาว่า
การศึกษามีลักษณะเป็นการบริโภค และมีลักษณะเป็นการลงทุนตามกรอบแนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์
โดยใช้แบบจำลอง Error Correction Model และข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วงปี พ.ศ. 2520-2550 ใน
การวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีต่อความต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา โดยจำแนกเป็น 3
กลุ่ม ตามประเภทของมหาวิทยาลัย คือ มหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับ มหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัดรับ และ
มหาวิทยาลัยเอกชน

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยทางเศรษฐกิจมีผลต่อความต้องการศึกษาต่อทั้งในระยะสั้นและใน
ระยะยาว โดยพบว่า ค่าเล่าเรียนมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อใน
มหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับและมหาวิทยาลัยเอกชน ซึ่งไม่เป็นไปตามทฤษฎีทุนมนุษย์ เนื่องจาก
ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) บางตัว รายได้เฉลี่ยต่อประชากรมี
ความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับและมหาวิทยาลัย
เอกชน รายได้ที่คาดว่าจะได้รับจากการทำงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อ
ในมหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับ อัตราผลตอบแทนจากการศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความ
ต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับและมหาวิทยาลัยเอกชน ส่วนค่าเสียโอกาสมี
ความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐจำกัดรับและมหาวิทยาลัย
เอกชน แต่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัดรับ
อัตราการว่างงานมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรัฐไม่จำกัด
รับและมหาวิทยาลัยเอกชน แต่มีความสัมพันธ์ในทางลบกับความต้องการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
รัฐจำกัดรับ สำหรับกรณีของการมีกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนตัดสินใจ
ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยทั้ง 3 ประเภทเพิ่มมากขึ้น

SASIMA CHAIRPRASIRT : DEMAND FOR HIGHER EDUCATION IN THAILAND:
1977-2007. ADVISOR : ASST.PROF.PHITSANES JESSADACHATR, Ph.D., 111 pp.

Human resource is a crucial factor for economic growth and country competitiveness in the world market. Higher education increases the quality of human resource. Thus, Thai government has continuously expanded higher education. However, the higher educated labor force is still relatively small.

The objectives of this study are to investigate the economic factors affecting demand for higher education in the short run and in the long run, based on the assumption that education is consumption, and also investment good according to human capital theory. The error correction model (ECM) and time-series data during 1977-2007 are used for estimating demand for higher education in public universities, open universities, and private universities.

The findings indicate that economic factors affect demand for higher education in both short run and long run. Tuition and fees have a positive effect on demand for higher education in public universities and private universities. This is contradicted to human capital theory because of the multicollinearity problem. Income per capita is positively related to demand for higher education in public universities and private universities. Expected earnings have a positive effect on demand for higher education in public universities. Rate of return on education positively relates to demand for higher education in public universities and private universities. Opportunity cost negatively relates to demand for higher education in public universities and private universities, but positively relates to demand for higher education in open universities. Unemployment rate has a positive effect on demand for higher education in open universities and private universities, but has a negative effect on demand for higher education in public universities. Finally, the availability of student loan increases demand for higher education in public universities, open universities, and private universities.